

การพัฒนาชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*

DEVELOPMENT OF BURIRAM LOCAL WISDOM STORY SERIES TO PROMOTE EARLY CHILDHOOD LEARNING

วิภารัตน์ อิมรัมย์, กัลยา พวงมะลิ, เบญจพร วรณูปถัมภ์*, วิไลวรรณ ศิริเมฆา
Wiparat Imram, Kanlaya Paungmali, Benchaporn Wannupatam*, Wilaiwan Sirimeka

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ ประเทศไทย

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Buriram, Thailand

*Corresponding author E-mail: benjaphorn.wn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิตินอนพาราเมตริก ใช้วิธีทดสอบแบบ Wilcoxon Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดนิทานมีความเหมาะสมในระดับมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.17/83.00 2) เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และ 4) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยหลังการเรียนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดนิทาน, ภูมิปัญญาของดีบุรีรัมย์, เด็กปฐมวัย, การเรียนรู้

Abstract

The primary objectives of this research were: 1) To develop and evaluate the efficiency of the Buriram Local Wisdom Storybook Set to Promote Early Childhood Learning based on the 75/75 criterion; 2) To compare the learning ability of preschool children before and after participating in storytelling activities using the Buriram Local Wisdom Storybook Set, 3) To compare preschool children's

post-learning abilities, after participating in storytelling activities with the Buriram Local Wisdom Storybook Set to Promote Early Childhood Learning, against the 75% benchmark; and 4) To investigate preschool children's satisfaction with the Buriram Local Wisdom Storybook Set to Promote Early Childhood Learning. The research sample comprised 30 kindergarten level 3 students at the Demonstration School of Buriram Rajabhat University in the academic year 2024, selected through simple random sampling using a lottery method. The research instruments included: a quality assessment form of the Buriram Local Wisdom Storybook Set to Promote Early Childhood Learning, a learning ability test for preschool children, the storybook set itself, storytelling activity plans, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and non-parametric statistics, specifically the Wilcoxon Signed Rank Test. The findings revealed that: 1) The storybook set was highly appropriate and demonstrated an efficiency of 79.17/83.00; 2) Preschool children's learning abilities after instruction were significantly higher than before instruction at the .05 level; 3) Preschool children's post-learning abilities exceeded the 75% benchmark; and 4) The overall satisfaction of preschool children toward the storybook set was at a high level.

Keywords: Storybook Set, Buriram Local Wisdom, Early Childhood, Learning

บทนำ

ทักษะทางสังคมมีความสำคัญกับการดำเนินชีวิต เนื่องจาก ทักษะสังคมทำให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งการทำงานและการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างปกติสุขการมีทักษะทางสังคมที่ดีจะทำให้การแสดงออกทางด้าน พฤติกรรมและอารมณ์เป็นไปอย่างเหมาะสมสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให การดำเนินชีวิต เป็นไปอย่างปกติสุขและก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (พระมหาอุดร อุตตโร (มากดี) และพระครูสิริภุญญิต (ฐิตสฤโค ดิษสวรค์), 2567) และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของเด็กเปลี่ยนไป ทั้งการใช้ชีวิตประจำวันและการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ของ เด็กที่ต้องหันมาใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นประกอบกับพ่อ - แม่ ผู้ปกครองเองก็มีภาระในการทำงาน ต้องอาศัยสื่อ เทคโนโลยีช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดู ทำให้เด็กเก่งทางด้านเทคโนโลยีและสามารถใช้โซเชียลได้คล่องแคล่ว มากขึ้น แต่ขณะเดียวกันเด็กจำนวนมากก็ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะชีวิตอย่างหนึ่ง เนื่องจากเด็กต้องเรียนออนไลน์และ ไม่มีโอกาสได้ไปพบปะกับบุคคลอื่น ๆ ภายนอกครอบครัว (ปญญวีร์ จิโรภาสวรพงษ์, 2565) ผลสำรวจ สานดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต สำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง เด็กไทย 2022 ในสายตาประชาชน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,064 คน สักรวระหว่างวันที่ 3 - 6 มกราคม 2565 พบว่า สิ่งที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม คือ การเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นว่า ร้อยละ 84.77 สิ่งที่กระทบต่อการพัฒนา เด็กไทย คือ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ร้อยละ 69.80 ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ร้อยละ 68.49 และโควิด-19 ส่งผลให้เด็กต้องกักตัว เรียนออนไลน์ ร้อยละ 79.83 ปีนี้เป็นอีกปีที่วันเด็กแห่งชาติอยู่ในช่วงโควิด-19 ผลสำรวจ ตอกย้ำเห็นว่าโควิด-19 กระทบต่อการพัฒนาของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาด้านสังคม ถึงแม้เด็ก สมัยใหม่ จะมีความมั่นใจ กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ ฉลาดรอบรู้ในทุก ๆ ด้าน แต่ทักษะทางสังคม (Social Skill) ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องใช้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนบุตร หลานให้ได้มีโอกาสในการพัฒนาตามสิ่งที่เด็กมีความถนัดเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นเด็กที่มีคุณภาพใน ศตวรรษที่ 21 และนอกจากนี้พัฒนาการของเด็กปฐมวัยไทยมีแนวโน้มล่าช้าทุกด้าน มีสาเหตุมาจากเด็กขาดโอกาส การได้รับการกระตุ้น หรือส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล และจากสภาพสังคม

และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การปล่อยให้เด็กเล่นตามลำพังกับสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวันเป็นหนึ่งในสาเหตุนั้นด้วย การเล่นในเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพราะการเล่นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต ดังนั้น พ่อแม่ และผู้ปกครอง ต้องเข้าใจและสามารถ นำของเล่นหรือกิจกรรมการเล่นไปใช้กับเด็กได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้เหมาะสมกับวัย (กุสุมาลี โพธิ์ปัสสา, 2562)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดหลักการในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุขสร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

นอกจากนี้ผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา เตรียมความพร้อมให้กับเด็กนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เช่น ครูผู้สอน สถานศึกษา ชุมชนก็เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก การร่วมมือผนึกกำลังที่จะพัฒนาอนาคตของชาติ ตั้งแต่วัยเด็กซึ่งเด็กปฐมวัยเป็นวัยแรกเริ่มของชีวิต ซึ่งควรที่จะปลูกฝังทักษะการเรียนรู้ให้กับเด็ก ซึ่งบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเด็ก ก็คือ ครูผู้สอนที่จะคอยออกแบบกิจกรรม และออกแบบสื่อ การเรียนรู้ ที่สร้างแรงจูงใจให้กับเด็กเกิดความสนใจที่จะพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สื่อที่เหมาะสมประหยัดมากที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย คือ นิทาน ซึ่ง ชูติมา ประจวบสุข ได้กล่าวไว้ว่า นิทานเป็นสื่อที่ดีในการส่งเสริมพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมและการเรียนรู้ของเด็ก หัวใจสำคัญของนิทานสำหรับเด็ก คือ ภาพประกอบจะช่วยสร้างความน่าสนใจ ทำให้เด็กอยากดู อยากอ่าน รวมทั้งให้ความรู้ และสร้างจินตนาการให้กับทั้งผู้อ่านและผู้ฟัง (ชูติมา ประจวบสุข, 2556) นอกจากนี้ หากเด็กได้เรียนรู้นิทานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นยิ่งจะทำให้เด็กปฐมวัยเกิดเรียนรู้ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาและท้องถิ่นของตน อรุณี หรดาล ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาที่เป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นแหล่งความรู้และสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษาและเด็กมากที่สุด ขณะที่สื่อพื้นบ้านสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อพื้นบ้านมาใช้ในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยจึงมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ ที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การมีประสบการณ์ตรง และการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งการที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงทำให้เด็กได้เรียนรู้บริบทในการดำเนินชีวิตประจำวันและวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (อรุณี หรดาล, 2555)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยและเป็นหน่วยงานในการผลิตพัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษาศุติปัญญา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของนิทาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงได้พัฒนาการพัฒนาชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นการวางรากฐานการเรียนรู้และชีวิตที่ดีงามของเด็กต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม เล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยการดำเนินงานมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบความเหมาะสม ของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 1 คน ด้านการผลิตสื่อการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน และด้านการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน 2) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก ของชุดนิทานตามเกณฑ์ 75/75 ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 ใช้นักเรียนที่เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน จำนวน 3 คน 3) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มกลาง ของชุดนิทานตามเกณฑ์ 75/75 ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 ใช้นักเรียนที่เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 3 คน จำนวน 9 คน 4) ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนามของชุดนิทานตามเกณฑ์ 75/75 ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 ใช้นักเรียนที่เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 10 คน จำนวน 30 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบประเมินคุณภาพนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.80 - 1.00

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.60 - 0.88 และนำไปตรวจสอบความเที่ยง ความยากและความเหมาะสมกับเวลา และภาษาที่ใช้ โดยมีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.25 - 0.71 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.29 - 0.64 ความค่าเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่า 0.92

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Rating Scales) คือ 😊 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 😐 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และ ☹ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.60 - 1.00

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์

ผู้วิจัยได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาชุดนิทาน จำนวน 8 เล่ม สำหรับเด็กปฐมวัย ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย และจัดทำร่างชุดนิทานเบื้องต้น จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของเนื้อหา พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องเชิงวัตถุประสงค์ (IOC) เป็นเกณฑ์ ก่อนนำชุดนิทานไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 กลุ่มเล็ก กลุ่มกลาง และกลุ่มภาคสนาม เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และปรับปรุงจนได้ชุดนิทานที่สมบูรณ์พร้อมใช้งานจริง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดนิทาน

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเล่นตามแผน พร้อมทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสรุประดับความพึงพอใจของเด็กต่อชุดนิทาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิตินอนพารามेटริก แบบ Wilcoxon Signed Rank Test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามเกณฑ์ 75/75

1.1 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

นิทาน เล่มที่	รายการประเมิน								รวม		ระดับความ เหมาะสม
	ด้านรูปเล่ม		ด้านการจัด ภาพ		ด้านเนื้อหา		ด้านภาษา				
	M	S.D.	M	S.D.	M	S.D.	M	S.D.	M	S.D.	
1	4.56	0.36	4.25	0.19	4.22	0.39	3.82	0.2	4.21	0.29	มาก
2	4.56	0.36	4.47	0.26	4.55	0.14	4.27	0.33	4.46	0.27	มาก
3	4.88	0.11	4.38	0.35	4.43	0.48	4.32	0.31	4.50	0.31	มากที่สุด
4	4.52	0.3	4.46	0.36	4.59	0.32	4.27	0.37	4.46	0.34	มาก
5	4.52	0.3	4.28	0.25	4.49	0.38	4.27	0.37	4.39	0.33	มาก
6	4.64	0.26	4.39	0.34	4.21	0.37	4.16	0.48	4.35	0.36	มาก
7	4.56	0.36	4.37	0.39	4.29	0.36	4.17	0.47	4.35	0.40	มาก
8	4.56	0.36	4.43	0.44	4.53	0.15	4.49	0.05	4.50	0.25	มากที่สุด
ผลรวม รายด้าน	4.60	0.30	4.38	0.32	4.41	0.32	4.22	0.32	4.40	0.32	มาก
ระดับความ เหมาะสม	มากที่สุด		มาก		มาก		มาก		มาก		

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 เล่ม โดยรวมมีความเหมาะสมมาก ($M = 4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรูปเล่ม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($M = 4.60$) รองลงมา ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมมาก ($M = 4.41$) และด้านการจัดภาพ มีความเหมาะสมมาก ($M = 4.38$) ตามลำดับ นอกจากนี้หากพิจารณาความเหมาะสมของชุดนิทานทั้ง 8 ชุด พบว่า ทุกชุดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2 อันดับแรก คือ ชุดนิทานเล่มที่ 3 เรื่องหมีย่าของดีอำเภอกะสัง มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.50$) และชุดนิทานเล่มที่ 8 การชุดเรืออีโปงของดีอำเภอสตึก มีความเหมาะสมมากที่สุด ($M = 4.50$) ตามลำดับ

2.2 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มภาคสนาม ของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามเกณฑ์ 75/75 กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน พบว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดในระหว่างการใช้ จำนวน 8 ครั้ง คะแนนเต็ม 40 คะแนน มีนักเรียนจำนวน 30 คน ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 79.17 และประสิทธิภาพของนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดภายหลังการใช้สิ้นสุดลง (E_2) เท่ากับ 83.00 แสดงว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ในด้านกระบวนการหรือระหว่างดำเนินการใช้ชุดนิทานมีประสิทธิภาพ 75/75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (n = 30)

การทดสอบ	M	S.D.	Z	Sig. (2-tailed)
ก่อนเรียน	5.46	1.59	-4.796	.000
หลังเรียน	16.60	1.71		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดลองก่อนเรียนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 5.45 และ 16.60 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเล่น โดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุด นิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างหลังเรียน กับเกณฑ์ ร้อยละ 75 (15 คะแนน) (n = 30)

การทดสอบ	M	S.D.	Z	Sig. (2-tailed)
หลังเรียน	16.60	1.71	-4.796	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.00 และ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนความสามารถในการเรียนรู้หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนความสามารถ ในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับ เด็กปฐมวัย

ผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (n = 30)

รายการประเมิน	M	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนสนุกสนาน และเพลิดเพลินในการเรียนรู้โดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่น ของดีบุรีรัมย์	2.77	0.43	มาก
2. นักเรียนสนใจ และชอบฟังนิทานจากชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์	2.93	0.25	มาก
3. ภาษา และรูปภาพที่ใช้ในการเล่นเหมาะสม ฟังแล้วเข้าใจ	2.87	0.35	มาก
4. นักเรียนเข้าใจคำถาม และตอบคำถามในนิทานได้	2.67	0.48	มาก
5. ชุดนิทานส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์	2.60	0.50	มาก
รวม	2.77	0.40	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจระดับมาก คือ สนใจ และชอบฟังนิทานจากชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 รองลงมา คือ ภาษา และรูปภาพที่ใช้ในการเล่านิทานเหมาะสม ฟังแล้วเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามเกณฑ์ 75/75

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ ทั้ง 8 เล่ม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.40$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าชุดนิทานนี้มีคุณภาพสูงและเหมาะสมต่อการใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การที่ด้านรูปเล่มได้รับคะแนนสูงสุด ($M = 4.60$) แสดงให้เห็นว่าการออกแบบทางกายภาพของหนังสือนิทาน ทั้งรูปเล่ม ขนาด และวัสดุที่ใช้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดของ Piaget, J. ที่ระบุว่า เด็กวัยนี้เรียนรู้ผ่านการสำรวจและสัมผัสวัตถุจริง ด้านเนื้อหาและการจัดภาพได้รับคะแนนสูง ($M = 4.41$ และ $M = 4.38$ ตามลำดับ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้วิจัยสามารถบูรณาการข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของทั้ง 8 อำเภอในจังหวัดบุรีรัมย์ มาสังเคราะห์และถ่ายทอดเป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (Piaget, J., 1962) โดยมีภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจและช่วยเสริมสร้างความเข้าใจได้ชัดเจน ตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ของ Kolb, D. A. ที่ชี้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อเด็กมีส่วนร่วมกับสื่อและกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละเล่ม พบว่า ชุดนิทานเล่มที่ 3 เรื่อง “หมีย่าของดีอำเภอกะสัง” และเล่มที่ 8 เรื่อง “การขุดเรือโปงของดีอำเภอสตึก” มีคะแนนสูงที่สุด ($M = 4.50$) ซึ่งอาจสะท้อนถึงความน่าสนใจของเนื้อหา ความชัดเจนของภาพประกอบ และความสามารถในการสื่อสารภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าใจง่ายสำหรับเด็กปฐมวัย (Kolb, D. A., 1984) ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky, L. S. ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อมีสื่อที่เหมาะสม และเด็กสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นที่คุ้นเคย ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์จึงไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านและการฟังเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เด็กเข้าใจคุณค่าและวิถีชีวิตของชุมชน ส่งเสริมความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาทักษะคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในบริบทที่เด็กสามารถเชื่อมโยงได้ สรุปได้ว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์มีความเหมาะสมและสามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งในด้านรูปเล่ม เนื้อหา การจัดภาพ และภาษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และสามารถสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างชัดเจน (Vygotsky, L. S., 1978)

1.2 การตรวจสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มภาคสนามของชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พบว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดีบุรีรัมย์ในด้านกระบวนการหรือระหว่างดำเนินการใช้ชุดนิทาน มีประสิทธิภาพ 75/75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากชุดนิทานสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กและเหมาะสมกับพัฒนาการวัยเด็ก อีกทั้งชุดนิทานมีคุณค่า สามารถปลูกฝังให้เด็กเกิดความรักและหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการต่างประเทศระบุว่า หนังสือนิทานสำหรับเด็กควรช่วยกระตุ้นจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (Nikolajeva, M. & Scott, C., 2021) และภาพประกอบควรช่วยเสริมการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจของเด็ก (Gambrell, L. B., 2020) ชุดนิทานภูมิปัญญา

ท้องถิ่นของตีปรีร์มีตอบโจทย์แนวคิดเหล่านี้อย่างครบถ้วน เพราะเรื่องราวสั้น กระชับ มีจุดเด่นเพียงเรื่องเดียว และภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา นอกจากนี้ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้เด็กเกิดความรักและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ชูตินานนี้ยังสนับสนุนแนวคิด Constructivism ของ Dubiel, J. และ Vygotsky, L. S. ที่เน้นให้เด็กสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง ผ่านประสบการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง โดยการให้เด็กสวมบทบาทเป็นตัวละครในนิทานหรือทำกิจกรรมตามเรื่องราว ซึ่งช่วยให้เด็กเรียนรู้และเชื่อมโยงเนื้อหาในนิทานกับชีวิตจริง แสดงว่า (Piaget, J., 1962); (Vygotsky, L. S., 1978)

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตีปรีร์มี พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนิทานภูมิปัญญาที่สร้างขึ้นได้ถูกออกแบบมาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีโครงสร้างเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน ใช้คำศัพท์ง่ายต่อการเข้าใจ และผู้สอนยังใช้น้ำเสียง น้ำหนักถ้อยคำ และลีลาการเล่าที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ทำให้เด็กสามารถจดจ่อกับเนื้อเรื่อง จินตนาการตาม และเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคสั้น ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้งการมีส่วนร่วมของเด็กในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การพูด การตอบคำถาม การเล่าซ้ำบางตอนด้วยตนเอง การแสดงบทบาทสมมติ การทดลอง และประดิษฐ์ชิ้นงานที่เกี่ยวข้องกับนิทาน ช่วยเสริมให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ธอร์นไคค์ ที่อธิบายว่าการเรียนรู้ด้านภาษา การอ่าน และการเขียน หากมีการฝึกฝนและทบทวนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะได้ดียิ่งขึ้น (วีรภัทร์ ดาวเรือง, 2564) นอกจากนี้ ผู้สอนได้นำสื่อของจริงที่สอดคล้องกับเนื้อหาในนิทานมาใช้ประกอบการเล่า ส่งผลให้เกิดความสนใจ มีสมาธิในการฟัง เข้าใจเรื่องราวได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกและพัฒนาจินตนาการ ซึ่งช่วยให้เด็กปฐมวัยสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Dubiel, J. อธิบายว่า การเล่นโดยใช้สื่อประกอบช่วยเพิ่มความน่าสนใจของการเล่า และส่งเสริมให้เด็กสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาในนิทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Dubiel, J., 2024) และสอดคล้องกับ ญาณิ ช่อสูงเนิน ที่กล่าวว่า นิทานเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นเรื่องราวที่สร้างความสนใจ สนุกสนาน และเพลิดเพลินให้กับเด็กแต่ละเรื่องของนิทานจัดเป็นสิ่งเร้าที่เหมาะสมที่สุดในการฝึกทักษะการคิดของเด็ก เนื่องจากเนื้อเรื่องที่ครูเล่า พร้อมกับการตั้งคำถาม จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ทบทวนความเข้าใจของตนเอง และพยายามหาคำตอบเพื่อตอบคำถามของครู นอกจากนี้ การใช้คำถามยังเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสอน เป็นวิธีที่ดีในการสื่อสารกับผู้เรียนและจุดประกายไปสู่คำถามอื่น ๆ หรือสร้างความสนใจในการค้นคว้าหาคำตอบที่ถูกต้อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติตามความคิดของตนเอง จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการเล่นนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (ญาณิ ช่อสูงเนิน, 2567)

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างหลังเรียน กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า คะแนนความสามารถในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตีปรีร์มี ทำให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีส่วนร่วมในการสังเกตภาพประกอบ ตอบคำถาม และเล่าซ้ำเรื่องราว ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ผลลัพธ์สอดคล้องกับแนวคิดของ Bonwell, C. C. et al. ที่ชี้ว่า การเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผ่านการลงมือทำ การทดลอง หรืออภิปราย (Bonwell, C. C. et al., 1991) รวมถึง Social Learning ของ Bandura, A. ที่ระบุว่า เด็กเรียนรู้จากการสังเกต เลียนแบบ และมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อน (Bandura, A., 1977) และแนวคิด Constructivism ของ Piaget, J. และ Vygotsky, L. S. ที่เน้นให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านประสบการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น กิจกรรม “เล่าตามภาพ” ที่ให้เด็ก

จับคู่ภาพประกอบกับประโยค หรือกิจกรรม “สร้างเรื่องราวต่อจากนิทาน” ที่เด็กคิดเรื่องราวต่อเนื่องและเล่าให้เพื่อนฟัง ทำให้เด็กพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ และการวิเคราะห์เนื้อหา แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องราวที่เด็กได้รับจากนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดิบุรีรัมย์ นอกจากนี้ กิจกรรมยังสนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ และการวิเคราะห์เนื้อหา รวมถึงเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กได้ดียิ่งขึ้น (Piaget, J., 1972); (Vygotsky, L. S., 1978)

4. การประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดิบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจของเด็กอยู่ในระดับมาก ($M = 2.77$, $S.D. = 0.40$) ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานโดยใช้ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดิบุรีรัมย์นั้น มีเนื้อหาใจความสำคัญที่ชวนติดตาม และน่าสนใจ มีการใช้ภาษาและคำศัพท์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทดลองปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาในนิทาน จึงทำให้เด็กชื่นชอบและตั้งใจฟังนิทานซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยดีขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่ออกแบบสอดคล้องกับ Active Learning, Constructivism และ Social Learning เพราะเด็กได้ลงมือทำ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ผ่านการสังเกตและปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Gambrell, L. B. ที่ชี้ว่า การเลือกเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วม ทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผลและสร้างแรงจูงใจ (Gambrell, L. B., 2020) สอดคล้องกับการวิจัยของ เกตนันนิภา ฮาดคันทุง ซึ่งศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยการเล่นนิทานด้วยเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการฟังและการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ พบว่า จากการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยผ่านการสัมภาษณ์ เด็กมีความพึงพอใจต่อการเรียน มีความสุขและสนุกสนานในการฟังนิทาน ชื่นชอบการใช้สื่อที่หลากหลาย และมีความสนใจในการเล่นนิทานหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เพื่อนและครูฟัง (เกตนันนิภา ฮาดคันทุง, 2561)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ชุดนิทานภูมิปัญญาท้องถิ่นของดิบุรีรัมย์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถด้านการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งได้รับความพึงพอใจจากเด็กปฐมวัยในระดับสูง ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำชุดนิทานไปใช้ในบริบทการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมบูรณาการร่วมกับการสอนแบบสร้างสรรค์ การพัฒนาชุดนิทานเพิ่มเติมในหัวข้อภูมิปัญญาอื่น ๆ เช่น ประเพณี และศิลปะพื้นบ้าน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ครบทุกมิติ รวมถึงการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เช่น การวาดภาพ ประดิษฐ์ และเล่นบทบาทตามเนื้อหานิทาน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความฉลาดทางอารมณ์ การจัดการตนเอง และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ การนำชุดนิทานไปใช้ควรปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและระดับความสามารถของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสร้างความสนใจต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรพัฒนาแนวทางการใช้ชุดนิทานในรูปแบบบูรณาการกับเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย หรือการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งอนาคตให้กับเด็กปฐมวัย และควรขยายการศึกษาสู่กลุ่มเด็กในระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อประเมินความเหมาะสมและประสิทธิผลของชุดนิทานในบริบทที่หลากหลาย พร้อมทั้งเป็นต้นแบบสำหรับการสร้างสื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย และสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่สนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตลอดกระบวนการวิจัย จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. สำนักวิชาการและมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กุสุมาลี โพธิ์ปัสสา. (2562). การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารโรงพยาบาล สกลนคร, 22(3), 115-116.
- เกตนันนิภา ฮาดคันทุง. (2561). การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยการเล่านิทานด้วยเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านการฟังและการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชุติมา ประจวบสุข. (2556). การศึกษาพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมนิทาน. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ญาณิ์ ช่อสูงเนิน. (2567). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบ ศิลปประดิษฐ์. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 9(1), 56-64.
- ปณณยวีร์ จิโรภาสวรพงษ์. (2565). เด็กไทย 2022 ในสายตาประชาชน. เรียกใช้เมื่อ 3 มิถุนายน 2567 จาก <https://url.in.th/YEarF>
- พระมหาอุดร อุตตโร (มากดี) และพระครูสิริภุญญิต (ฐิตสกลโค ดิษสวรค์). (2567). การพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม. วารสารวิจัยวิชาการ, 7(1), 353-370.
- วีรภัทร์ ดาวเรือง. (2564). ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์. เรียกใช้เมื่อ 25 สิงหาคม 2567 จาก <https://pubhtml5.com/acbc/uagh/basic>
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรุณี หรดาล. (2555). ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อพื้นบ้านกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.
- Bonwell, C. C. et al. (1991). Active learning: Creating excitement in the classroom. Washington, District of Columbia: George Washington University.
- Dubiel, J. (2024). The crucial role of storytelling in early childhood education. Retrieved August 25, 2025, from <https://www.youtube.com/watch?v=yJ9mVVgTGVU>
- Gambrell, L. B. (2020). Creating lifelong readers: The role of motivation and engagement in reading. The Reading Teacher, 73(1), 7-16.
- Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Nikolajeva, M. & Scott, C. (2021). How picturebooks work. (3rd ed.). Oxfordshire: Routledge.

- Piaget, J. (1962). The language and thought of the child. London: Routledge & Kegan Paul.
- _____. (1972). The psychology of the child. Basic Books. Retrieved August 25, 2025, from <https://url.in.th/MrbZY>
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Massachusetts: Harvard University Press.